

Kazuistyka - gradacja grzechów

Autor tekstu: **Mariusz Agnosiewicz**

Najważniejszymi jej twórcami, w katolickim wydaniu, byli jezuita - najwybitniejsi autorzy traktatów teologii moralnej. Teologię jaką na tej podstawie stworzyli nazywa się różnie: semipelagiańską, *szerokich bram raju*, *łatwego chrześcijaństwa* itp. To jezuita byli autorami najważniejszymi odżegnania się katolicyzmu od chrześcijaństwa. Chrześcijaństwo była to mroczna i trudna religia stworzona przez św. Pawła, rozwinięta przez św. Augustyna, kontynuowana przez ...Kalwina. Chrześcijaństwo dawało szansę na zbawienie tylko garstce wybranych (predestynacja to nie wymysł Kalwina), którzy oznaki swego wybrania upatrywać mogli w spełnianiu przez nich surowych nakazów moralnych (chrześcijanin miał być gorący, jeśli jego religijność była tylko „letnia” — znaczyło to, że zasili kotły piekielne). Jezuita przekreślili tę teologię: każdy wg nich zasługiwał na zbawienie, nawet bez szczególnej czystości moralnej, najważniejszym było przestrzeganie nakazów kościelnych. Faktycznie było to obłudne i budzić mogło odrazę prawdziwych chrześcijan, ale to umożliwiło dalsze trwanie Kościoła, była to więc racja — być albo nie być. *„Wtedy, kiedy protestantyzm, dominowany przez ducha św. Pawła i św. Augustyna, zwrócił w najlepszą drogę zbawienia i przerażał grzesznika jego grzechem, katolicyzm jezuita przyswajał sobie politykę zręczniejszą: czynił religię prawie miłą i wyrozumiałą dla słabości ludzkiej. Zapewne, nie wynalazł kazuistyki, to znaczy nauki o przypadkach sumienia, starciach obowiązków, którą starożytność grecka już znała, i której istnieją piękne przykłady w traktacie Cyncerona O obowiązkach; ale rozwinął tę naukę potrzebną, która rozróżnia odcienie czynów, zarówno jak myśli, i ażeby je sądzić, wysłedza przede wszystkim ich motywy.”* (S. Reinach, *Historia powszechna religii*). Kazuistyka była oczywiście nauką potrzebną, jak to zaznaczyliśmy, jednak z chrześcijańskiego punktu była niedorzeczna i bluźniercza: Bóg to nie kramarz z którym targujemy się o wieczne szczęście w raju, jednak *„życie jest zbyt skomplikowane i przecież wiadomo, że wszyscy jesteśmy grzesznikami, toteż rzeczą najwyższej wagi jest znać hierarchię grzechów i zasług. Mogę na przykład być kiepski w sprawach dotyczących cudzołóstwa, ale za to jestem dobry w świętowaniu sabatu, przystępowaniu do stołu Pańskiego i wystrzeganiu się bluźnierstwa; czy to wszystko ma się nie liczyć?”* [1] - zapytuje Leszek Kołakowski. Zgodzimy się więc, że sama idea kazuistyki była potrzebna, tym niemniej jej realizacja jezuita była w jak najgorszym wydaniu. Tak jak kiedyś Kościół ośmieszył ideę odpustów, tak wtedy jezuita zdyskredytowali kazuistykę. Zawsze mieli na *„podorędziu gotowe usprawiedliwienie dla wszelkich ludzkich nieprawości i zbrodni”* (Kołakowski). Jeśli wcześniej człowiek nie mógł nie grzeszyć, to jezuita sprawili, że nie lada sztuką było popełnienie jakiegokolwiek grzechu. Oto najzabawniejsze przykłady z pism jezuita (podane przez Pascala w *Prowincjałkach* z 1657 r.; cyt. za Leszkiem Kołakowskim):

- *„Żaden uczynek nie jest grzeszny, o ile Bóg nie natchnie sprawcy świadomością własnej słabości, pragnieniem uleczenia się z niej i błagalnej modlitwy o Jego pomoc, tak że ludzie, którzy po prostu gwizdzą sobie na Boga, nie mogą popełnić grzechu”* — streszczenie słów o. Le Moine
- *„Człowiek staje się mordercą tylko wówczas, gdy podstępnie zabija kogoś za pieniądze”*
- *„Mnich może zrzucić habit nie narażając się na ekskomunikę, jeśli tylko czyni to z powodu tak wstydlivego jak wizyta w burdelu”*
- *„Nie ma symonii, gdy nabywca beneficjum kościelnego daje pieniądze nie jako zapłatę za dobro duchowe, lecz po to jedynie, aby oddziałać na wolę sprzedającego”, o. Escobar*
- Jeśli ktoś cię spoliczkuje, możesz go zabić, o. Lessius
- Możesz zabić złodzieja, choćby ten ukradł ci tylko rzecz wartości 1 dukata lub nawet mniejszej, o. Escobar, o. Molina
- *„Nie ma lichwy, gdy wierzyciel bierze pieniądze od dłużnika jako objaw wdzięczności, nie zaś na mocy reguł sprawiedliwości”*
- *„Posiadanie pieniędzy jest prawowite, nawet jeśli uzyskane one zostały sposobami tak niegodziwymi jak cudzołóstwo czy morderstwo”*
- *„Kobieta z dobrego towarzystwa słuszniej niż nierządnicą może domagać się pieniędzy za kryjome cudzołóstwo, gdyż jej ciało jest cenniejsze”, o. Fillintius*

- „Jeśli zawsze, człowieku, nosisz przy sobie różaniec, bramy rajy stoją przed tobą otworem”, o. Barry
- „Lenistwo to w istocie grzech śmiertelny, ale należy je określać jako zasmucenie faktem, iż to, co jest duchowe, jest duchowe właśnie”
- „Nie mamy obowiązku dotrzymywać przyrzeczeń, jeśli nie mieliśmy takiej intencji od samego początku”, o. Escobar
- „Jest obowiązkiem dawanie jałmużny, ale tylko z nadmiaru, wszelako nikt bodaj, nawet król, nie cierpi na nadmiar dóbr”, o. Vasquez
- „Sędziemu nie wolno brać pieniędzy za wymierzanie sprawiedliwości — chyba że przyjął je tylko jako oznakę szczodrości, nie musi wszakże oddawać ich, jeśli wziął je za wyrok niesprawiedliwy”

O tych dowiadujemy się z bulli papieskich, które w sumie potępiły 110 zasad jezuickich

- Można się pojedynkować z ważnego powodu
- Jeśli żona cię zdradziła możesz ją zabić
- Możesz zabić fałszywego świadka
- Jeśli masz ważny powód możesz usunąć ciężę
- Możesz dopuścić się kradzieży, jeśli skłania cię do tego „poważna potrzeba”
- Możesz fałszywie oskarżać innego o przestępstwo, żeby bronić swego honoru
- Aktu wiary wystarczy dopełnić raz w życiu
- „Synowi wolno bez grzechu cieszyć się z tego, iż zabił po pijanemu własnego ojca, ponieważ ma przejąć po nim schedę”

- spółkowanie z kobietą zamężną nie jest cudzołóstwem, jeśli mąż godzi się na to

W końcu:

· „Jeśli jednak już zgrzeszyłeś (co w tych warunkach jest doprawdy niemalym wyczynem), twój spowiednik ma obowiązek dać ci rozgrzeszenie, gdy powiesz, że swoją pokutę wolisz odłożyć do pobytu w czyszcju”

· „Spowiednik popełniłby grzech śmiertelny odmawiając rozgrzeszenia komuś, kto może wytłumaczyć się wiarygodną opinią, nawet jeśli ta opinia jest o wiele mniej wiarygodna niż przeciwna — a wszystkie opinie są wiarygodne, jeśli wyraża je poważny autor z Towarzystwa Jezusowego”

Czyż można się jednak dziwić, że cała cywilizowana Europa chciała mieć za spowiedników tych właśnie ludzi? Jezuici nawet największemu grzesznikowi dawali ukojenie i zapewnienie o czystości chrześcijańskiej: bądź spokojny, wszak to nie jest grzech, Bóg cię kocha. Dzięki jezuitom Kościół może istnieć do dziś, gdyby nie oni światli Europejczycy dzięki Odrodzeniu staliby się na powrót poganami bądź niewierzącymi.

Zobacz także te strony:

[Katolicka teologia moralna](#)

Przypisy:

[1] Bóg nam nic nie jest dłużny. Krótka uwaga o religii Pascala i o duchu jansenizmu - Leszek Kołakowski, Wydawnictwo Znak, Kraków 1994; s.134

Mariusz Agnosiewicz

Założyciel, redaktor naczelny i publicysta Racjonalisty, założyciel i prezes Polskiego Stowarzyszenia Racjonalistów. Kontakt online ([GG](#), [Skype](#))

[Strona www autora](#)

[Pokaż inne teksty autora](#)



(Publikacja: 16-07-2002)

[Oryginał.](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,1236) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,1236>)

Contents Copyright © 2000-2008 Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.

Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę katalogów, skrypty oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora.

Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl